

Inzicht in de overheidsfinanciën tweede kwartaal 2025

Ontwikkelingen met betrekking tot de overheidsontvangsten, overheidsuitgaven en financiering

INHOUDSOPGAVE

Lijst met afkortingen	3
Algemeen	4
Ontwikkeling overheidsfinanciën	4
Overheidsontvangsten	6
Overheidsuitgaven.....	8
Financiering.....	12

Lijst met afkortingen

AKB	- Algemene Kinderbijslag
AOV	- Algemene Oudedagsvoorziening
BAZO	- Basiszorg
BBP	- Bruto Binnenlands Product
BZV	- Basisverzekering Zorgverzekering
CAO	- Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBD	- Centrale Betaaldienst
CBvS	- Centrale Bank van Suriname
DNA	- De Nationale Assemblée
EBS	- Energie Bedrijven Suriname
FMMEB	- Financiële uitkering aan mensen met een beperking
FZWHH	- Financiële uitkering aan zwakke huishoudens
GFSM	- Government Finance Statistics Manual
HNvW	- Herziene Nota van Wijzigingen
IFIs	- International Financial Institutions
IFMIS	- Integrated Financial Management Information Systems
IMF	- Internationaal Monetair Fonds
KKV	- Koopkrachtversterking
MLN	- Miljoen
PSA	- Personen van Surinaamse Afkomst
SDMO	- Suriname Debt Management Office/ Bureau voor de Staatsschuld
SRD	- Surinaamse dollar
SZF	- Staatsziekenfonds
USD	- United State Dollar

Algemeen

De ontwikkelingen met betrekking tot de overheidsontvangsten, overheidsuitgaven en financiering van de Staat over de periode januari tot en met juni 2025 worden nader toegelicht in de onderhavige nota. De cijfers die gepresenteerd worden, zijn geclassificeerd volgens de internationale methodologie van de Government Finance Statistics Manual (GFSM) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Voor de compilatie van de tabellen is gebruik gemaakt van de informatie van de overheidsrekeningen bij de Centrale Bank van Suriname (CBvS) en de commerciële banken. Verder wordt er ook data beschikbaar gesteld door het Bureau voor de Staatsschuld (SDMO), de Centrale Betaaldienst (CBD) en het Directoraat der Belastingen.

Als beheerder van alle staatsgelden ziet het Ministerie van Financiën en Planning erop toe dat de begrotingsuitvoering in lijn is met de goedgekeurde begroting en dat de begrotingsdiscipline in acht wordt genomen. Er zijn instructies uitgevaardigd om alle vak ministeries en onder haar vallende parastatalen en staatsbedrijven erop te wijzen dat van elke besteding achteraf moet kunnen worden aangetoond dat de middelen doelmatig zijn besteed.

Vermeldenswaard is dat de GFS-publicatie tabellen verschillen kunnen hebben met de maandrapportages van de ministeries, omdat gewerkt wordt met een andere bron (bank statements). De rapportage van de ministeries heeft als bron het IFMIS (Integrated Financial Management Information Systems).

Ontwikkeling overheidsfinanciën

In het eerste halfjaar van 2025 laten de overheidsfinanciën statistieken zien dat de regering zich inzet voor economische stabilisatie, ondanks de huidige kwetsbaarheid van de economie. Deze inzet weerspiegelt de voortzetting van een strikt begrotingsbeheer en het streven naar een evenwicht tussen de uitgaven en inkomsten ter ondersteuning van duurzame groei.

In de eerste helft van 2025 was de ingediende begroting voor het dienstjaar 2025 nog niet door de Nationale Assemblée (DNA) goedgekeurd. Dit bracht de nodige uitdagingen met zich mee, aangezien de begroting van 2024 als referentiekader diende voor het vaststellen van het maximale uitgavenplafond. Desalniettemin heeft het ministerie de begrotingsdiscipline strikt gehandhaafd, conform de door haar vastgestelde richtlijnen. Dit houdt in dat de uitgaven beheerst en afgestemd worden op de beschikbare inkomsten ter bevordering van een verantwoorde begrotingsuitvoering. Op 15 augustus 2025 is de Herziene Nota van Wijzigingen Staatsbegroting 2025 in DNA goedgekeurd.

De buitenlandse staatsschuld kwam eind juni 2025 op het niveau van 86.4% van het bbp, terwijl de binnenlandse schuld 24,2% van het bbp bedroeg. In het tweede kwartaal van 2025 daalde de

buitenlandse staatsschuld in USD ten opzichte van het eerste kwartaal 2025, doordat er meer is afgelost dan aan trekkingen van de buitenlandse leningen is ontvangen, maar steeg in SRD-termen als gevolg van de depreciatie van de Surinaamse dollar. De binnenlandse staatsschuld vertoonde in het tweede kwartaal van 2025 eveneens een stijging ten opzichte van het eerste kwartaal, mede als gevolg van de oplopende betaalachterstanden. Zoals in voorgaande verslag is aangegeven is de schuldherschikking grotendeels afgerond, wat heeft bijgedragen aan het herstel van het vertrouwen onder investeerders.

Ter voldoening aan de Wet Toezicht Bank – en Kredietwezen 2023, heeft de overheid in juni 2023 het proces geïnitieerd om haar belang in het geplaatst aandelenkapitaal bij de Hakrinbank N.V. te reduceren naar maximaal 20%. Zowel natuurlijke als rechtspersonen namen deel aan dit verkoopproces dat door de Hakrinbank N.V. werd gefaciliteerd. Inmiddels heeft de toewijzing plaatsgevonden in 2025.

De ontwikkeling van de overheidsfinanciën in de periode januari tot en met juni 2025 is gepresenteerd in tabel 1 en grafisch weergegeven in figuur 1.

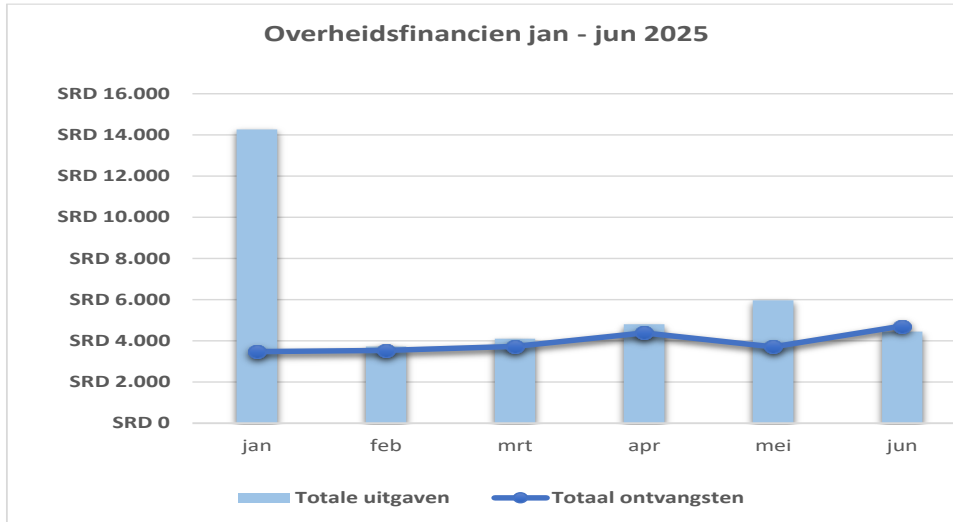
Tabel 1. Overheidsfinanciën eerste halfjaar 2025 (in SRD miljoen) * en de Begrotingsuitvoering (in %)

	jan-jun 2025 Realisatie	2025 HNvW Begroting	Realisatie in %
Totaal ontvangsten	23.550,0	46.852,9	50,3
<i>Aangepaste kas:</i>			
Belasting ontvangsten	16.761,3	32.829,9	51,1
Directe belastingen	7.520,6	15.205,7	49,5
Indirecte belastingen	9.240,8	17.624,2	52,4
Niet-belasting ontvangsten	6.566,9	13.706,7	47,9
Schenken	221,7	316,3	70,1
Totale uitgaven	37.321,6	58.565,6	63,7
Personele uitgaven	7.303,3	16.554,1	44,1
Aanschaf goederen en diensten	5.435,2	9.229,0	58,9
Subsidies en bijdragen	9.110,6	19.555,6	46,6
Transfer (herkapitalisatie)	9.381,9	-	
Interest	2.984,8	6.563,9	45,5
Kapitaalsuitgaven	3.105,9	6.663,0	46,6
Primaire rekening	-10.786,9	-5.148,8	209,5
Totale rekening	-13.771,6	-11.712,7	117,6
BBP*	163.644,9	163.644,9	
Primaire rekening (% van BBP)	-6,6	-3,1	
Totale rekening (% van BBP)	-8,4	-7,2	

Bron: Ministerie van Financiën en Planning/*voorlopige cijfers

Figuur 1. De ontwikkeling van de overheidsfinanciën eerste halfjaar 2025 (in SRD miljoen)

Bron: Ministerie van Financiën en Planning
*voorlopige cijfers

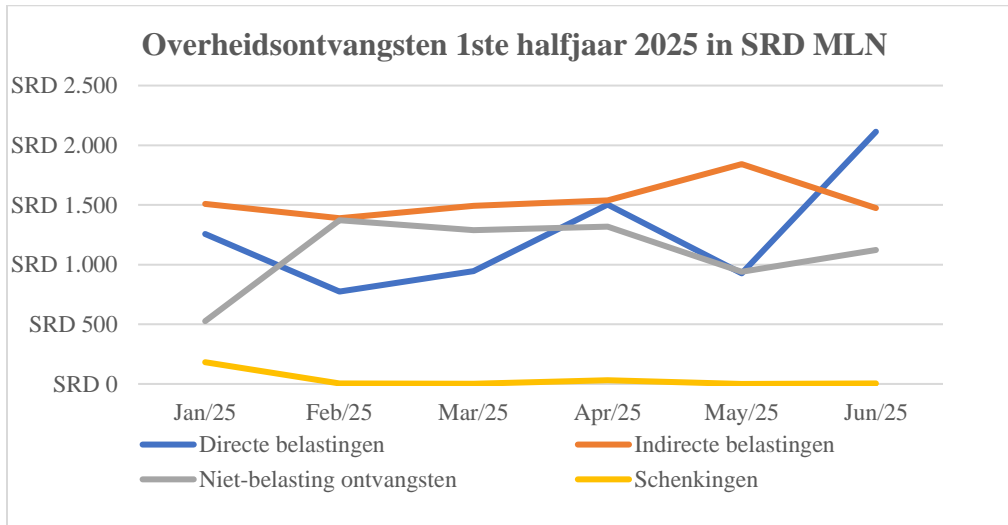
Overheidsontvangsten

Wat betreft de overheidsontvangsten, wordt onderscheid gemaakt tussen belasting en niet-belastingontvangsten als ook donorontvangsten in de vorm van schenkingen. Figuur 2 weergeeft de overheidsontvangsten over het eerste halfjaar 2025.

In de eerste zes maanden van 2025 vertoonden de overheidsontvangsten over het algemeen een opwaartse trend, hoewel zich tussentijds schommelingen voordeden. In mei 2025 werd een terugval van circa 16% waargenomen ten opzichte van april 2025. Deze daling hing samen met lagere ontvangsten uit de mijnbouwsector, met name uit de inkomstenbelasting en royalty's, evenals met een afname van de niet-mijnbouw gerelateerde inkomsten, waaronder navigatiekosten en vergunningsgelden. In juni 2025 herstelden de ontvangsten, grotendeels dankzij een toename van de belastingopbrengsten uit de mijnbouwsector. Daartegenover stonden echter opnieuw lagere royalty-inkomsten, die circa 7% daalden ten opzichte van mei 2025. Deze ontwikkeling onderstreept zowel de gevoeligheid van de overheidsinkomsten voor prijsschommelingen en productievolumes in de mijnbouwsector, als de noodzaak om de inkomstenbasis te verbreden om de begrotingsstabiliteit te waarborgen.

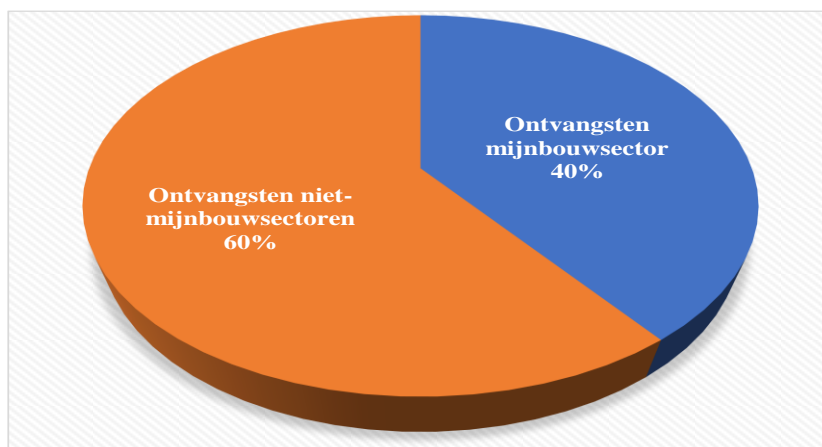
Figuur 2: Ontwikkeling van de overheidsontvangsten naar middel, januari – juni 2025*

Bron: Ministerie van Financiën en Planning
*voorlopige cijfers

De geregistreerde overheidsontvangsten in de verslagperiode bedraagt SRD 23,5 miljard, waarvan 71% afkomstig is uit de belastingontvangsten, 28% uit de niet-belastingontvangsten en de rest uit schenkingen. De mijnbouwsector draagt voor 40% bij aan de totale overheidsontvangsten, waarbij het aandeel van de grote mijnbouwbedrijven voor meer dan 50% is.

Figuur 3: Ontvangsten naar mijnbouw en niet-mijnbouw januari – juni 2025*

Bron: Ministerie van Financiën en Planning
*voorlopige cijfers

In het tweede kwartaal van 2025 zijn aanvullende maatregelen geïmplementeerd en reeds ingezette beleidsmaatregelen voortgezet, waaronder het proces van grondconversie, dat bijdraagt aan het versterken van de rechtszekerheid voor burgers. Per 1 april 2025 is het nieuwe algemeen minimumloon vastgesteld op SRD 52,47. Los daarvan hebben overheidsambtenaren in april en mei een tijdelijke financiële tegemoetkoming van SRD 1.500,- ontvangen. Beide maatregelen dragen afzonderlijk bij aan respectievelijk de verbetering van de algemene koopkracht en het versterken van de inkomenspositie van overheidsmedewerkers.

Het ondernemerschap is gestimuleerd door middel van gerichte trainingen en capaciteitsversterking. Deze maatregel draagt bij aan het vergroten van de economische zelfstandigheid van burgers en bedrijven, wat op termijn de ontwikkeling van de brede belastinggrondslag en de stabiliteit van overheidsontvangsten kan ondersteunen. Naast dit initiatief heeft de officiële omzetting van Telesur van een sui generis-structuur naar een naamloze vennootschap plaatsgevonden. Deze stap bevordert transparantie en investeringszekerheid en schept een stabielere basis voor zowel publieke als private investeringen op lange termijn.

Het verbeteren van de overheidsdiensten die de processen efficiënter en klantvriendelijk maken is gecontinueerd. Hierbij kan gedacht worden aan digitalisering van grondconversie proces, verbetering van de PSA-website, introduceren van e-visa-applicatie met AI-ondersteuning, lancering van een nieuw biometrisch paspoort, het online beschikbaar maken van uittreksels en nationaliteitsverklaringen en het voortzetten van de versnelde procedure voor werkvergunningen. De digitalisering versnelt de dienstverlening, verlaagt de operationele kosten, draagt bij aan het verwerken van meer aanvragen en verhoogde inning van de belasting en niet-belastingontvangsten. Buitenlandse experts die in ons land werkzaam zijn, leveren eveneens een bijdrage aan de overheidsinkomsten.

In het tweede kwartaal van 2025 heeft het ASYCUDA-systeem een upgrade ondergaan waarbij de procedures rond de aangiften, afdracht en inning van verbruiksbelasting en overbruggingstoelage efficiënter plaatsvinden. Factoren die ook van invloed zijn geweest op de ontwikkeling van de overheidsontvangsten zijn onder meer de ontwikkeling van de wisselkoers, de goud- en olieprijs op de internationale markt, de verleende vrijstellingen ter bevordering van het investeringsklimaat, alsmede diverse fiscale beleidsmaatregelen.

Overheidsuitgaven

In het eerste halfjaar van 2025 is een totaalbedrag van SRD 37,3 miljoen uitgegeven, wat overeenkomt met circa 80% van de uitgaven zoals opgenomen in de Herziene Nota van Wijziging van de staatsbegroting 2025. Het hogere uitgavenpercentage is grotendeels toe te schrijven aan de betaling

van de herkapitalisatie aan de Centrale Bank van Suriname, waardoor de subsidies en transfers met SRD 9,3 miljard toenamen. Deze ontwikkeling benadrukt dat bepaalde uitgaven, hoewel niet eerder

in de begroting opgenomen, in de praktijk noodzakelijk waren en de nodige uitdagingen bij de begrotingsuitvoering teweegbrengt. Dit onderstreept het belang van zorgvuldig uitgavenbeheer en continue monitoring van financiële stromen om de begrotingsdiscipline en macro-economische stabiliteit te waarborgen. Prioriteit werd gegeven aan noodzakelijke uitgaven en vaste verplichtingen van de Staat zoals personeelskosten, subsidies, diverse onderhoudskosten en de uitvoering van cruciale projecten, kregen prioriteit. Bovendien zijn betaalachterstanden van de afgelopen periode ingelopen.

Enkele componenten behorende tot de totale goederen en diensten zijn vuilophaal, ambassadeposten, onderhoud van wegen en gebouwen en onderhoudskosten van diverse overheidssystemen. Daarnaast zijn er diverse facturen betaald van medische leveranciers en van leveranciers die werkzaamheden hebben verricht in het kader van beschikking van de Staat.

In het tweede kwartaal van 2025 bedroegen de sociale uitgaven in totaal SRD 1.879,10 miljoen, een stijging van circa 28% ten opzichte van het eerste kwartaal. Deze toename is voornamelijk te verklaren door extra betalingen aan begunstigden in het binnenland in het kader van AOV-lumpsum, het inlopen van achterstanden bij de financiële uitkering aan zwakke huishoudens (FZWHH) en aan personen met een beperking (FMMEB), evenals de uitkering van AKB in mei 2025. Het is daarbij opmerkelijk dat in mei 2025 een piek van SRD 869,5 miljoen werd bereikt, waarna de uitgaven in juni afnamen tot SRD 484,2 miljoen. In totaal bedroegen de sociale uitgaven in het eerste halfjaar van 2025 SRD 3.352 miljoen. Een overzicht hiervan is weergegeven in tabel 3.

Tabel 2: Overzicht van de sociale uitgaven over het eerste halfjaar van 2025*

	Jan-25	Feb-25	Mar-25	Apr-25	May-25	Jun-25	Totaal
Algemene ouderdagvoorziening fonds (AOV)	135.3	137.5	137.9	218.0	343.3	139.2	1,111.2
Algemene Kinderbijslag (AKB)	-	0.0	9.7	-	21.9	0.0	31.6
Financiële bijstand mensen met beperking (MMEB)	60.2	60.5	61.4	68.2	137.1	70.1	457.4
Financiële bijstand zwakke huishoudens (ZWHH)	35.6	38.2	35.7	0.1	125.4	34.4	269.4
Sociaal programma	440.0	86.8	234.2	239.2	241.8	240.5	1,482.4
Totaal bedrag (SRD miljoen)	671.1	323.0	478.9	525.4	869.5	484.1	3,352.0

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

*voorlopige cijfers

Voor de subsidie aan de Energie Bedrijven Suriname (EBS) is in het tweede kwartaal van 2025 een bedrag van ruim SRD 799,3 miljoen geregistreerd, in verband met verrekeningen met ontvangsten van Staatsolie. De afspraken die in 2024 zijn gemaakt om de subsidies en verrekeningen gefaseerd af te bouwen, zijn in het tweede kwartaal van 2025 voortgezet. In dit kader heeft EBS een totaalbedrag

van SRD 135 miljoen aan de overheid afgedragen in het tweede kwartaal van 2025. Dit bedrag is afkomstig uit de extra inkomsten die EBS heeft verkregen door de verhoging van elektriciteitsstarieven. Het door EBS gestorte bedrag is in mindering gebracht op de totale overheidssubsidie voor elektriciteit.

Met betrekking tot de kapitaalsuitgaven is een bedrag van SRD 1.754,- miljoen in het tweede kwartaal besteed en omvat diverse projecten van de overheid, ressorterend onder de vakministeries. De grootste uitgave kan worden toegeschreven aan de betalingen ten behoeve van het Ministerie van Openbare Werken (infrastructurele projecten).

De betalingen aan het Staatsziekenfonds (SZF) in eerste halfjaar van 2025 zijn in onderstaande tabel en figuur weergegeven.

Tabel 3: Uitgaven ten behoeve van het Staatsziekenfonds over het eerste halfjaar van 2025*

#	Omschrijving	Bedrag SRD x miljoen
1	<i>SZF Premie Landsdienaren gemiddeld bedrag per maand</i>	SRD 131,557
2	<i>Hogere Klasse Ligging, Onderstanders en Hoogwaardigheidsbekleders gemiddeld bedrag per maand</i>	SRD 1,736
3	<i>BZV</i>	SRD 12,930
4	<i>BAZO abonnementstarief</i>	SRD 9,900
5	<i>Meerkosten i.h.k.v. tariefsaanpassing dienstverleners</i>	SRD 136,025
	<i>Totaal gemiddeld per maand</i>	SRD 292,149

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

*voorlopige cijfers

Ad 1. Maandelijks wordt de 9% inhouding van lonen en salarissen van landsdienaren en 3% extra premie inhoudingen landsdienaren betaald aan het SZF (Staatsziekenfonds). Van de Landsdienaren wordt slechts 4% werknemersaandeel ingehouden, de Staat betaalt het restant van 8%. Gemiddeld wordt SRD 102,32 miljoen per maand overgemaakt naar het SZF.

Ad 2. Kwartaalgewijs wordt de facturatie door SZF aan Onderstand, Hogere Klasse Ligging en Hoogwaardigheidsbekleders aangeboden ter betaling.

Ad 3. BZV (categorie 17 – 59 jaar) betreft de betaling van de basiszorg is voor iedere burger ter dekking van de basisgezondheidszorg. Er zijn inspanningen gaande voor het innen van een minimale premie voor basiszorg voor de beroepsbevolking.

Ad 4. BAZO (Basiszorg) betreft een abonnementstarief voor de categorie 0 – 16 en 60+ dat gemiddeld SRD 9,9 miljoen per maand bedraagt.

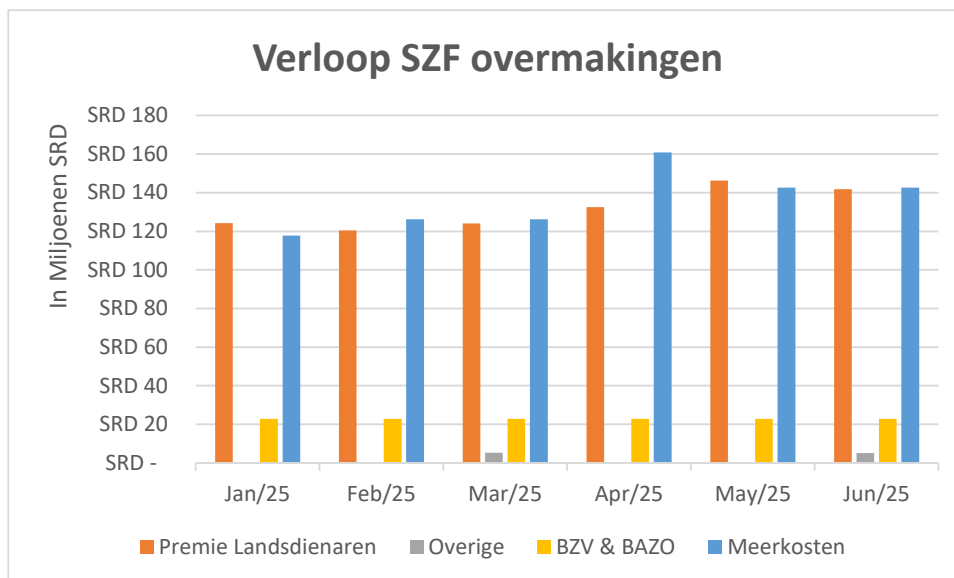

Ad 5. Ingaande 1 oktober 2024 zijn de tarieven voor laboratorium – en radiologie aangepast. De semi all out 3^e klasse ligdagtarieven, tarieven voor de high careafdelingen, de toelagen voor de 2^e en 1ste klasse ligdagtarieven, de partuspakketten en de OK-tarieven zijn per ingaande 1 januari 2025 verhoogd.

Het is belangrijk te weten dat behalve de reguliere overmakingen voor SZF, er ook andere betalingen zijn van overheidswege bij de ziekenhuizen, zoals obductie (Ministerie van Justitie en Politie), meerkosten van militair personeel (Ministerie van Defensie) etc. De totale maandelijkse overmakingen naar het SZF zijn gemiddeld SRD 240,4 miljoen per maand.

Ondanks de eigen CAO (Collectieve Arbeidsovereenkomst) heeft het ziekenhuispersoneel van staatsziekenhuizen op basis van 'gelijkstelling' aan ambtenaren een beroep gedaan op extra middelen in verband met aan ambtenaren toegekende koopkrachtversterking (KKV) namelijk overbruggings-, werving- en behoudstoelage, vakantietoelage, prestatietoelage en kledingtoelage.

Figuur 4: Verloop van SZF-overmakingen over het eerste halfjaar van 2025*

Bron: Ministerie van Financiën en Planning
*voorlopige cijfers

Met betrekking tot interest zijn van de totale betalingen 73% voldaan aan buitenlandse schuldeisers; het resterende deel (27%) is voldaan aan binnenlandse crediteuren. Een overzicht van de interestbetalingen is weergegeven in tabel 4.

Tabel 4: Interestbetalingen eerste halfjaar 2025 (in SRD miljoen)

	2025*						
	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	Totaal
Interest	808,3	215,1	338,9	561,4	751,3	309,8	2.985
Binnenland	84,7	158,4	84,7	168	289	32	817
Buitenland	723,6	56,7	254,2	394	462	277	2.168

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

*voorlopige cijfers

¹ Betreft interest betalingen en financieringskosten.

Financiering

In het eerste halfjaar van 2025 is een netto-financieringsbedrag van negatief SRD 13,9 miljard geregistreerd. Dit bedrag geeft aan in hoeverre de omvang van de overheidsfinanciering is beïnvloed door aflossingen en nieuwe trekkingen gedurende deze periode. De samenstelling van het netto-financieringsbedrag is af te lezen in tabel 5. Gedurende deze periode werd financiering verkregen uit binnenlandse en buitenlandse bronnen. In januari 2025 is er een netto-financieringsbedrag van negatief SRD 10,8 miljard, waarvan ruim negatief SRD 9 miljard bestond uit herkapitalisatie aan de Centrale Bank van Suriname. In de paragraaf van de overheidsuitgaven is er reeds toelichting hierover gegeven.

In het eerste halfjaar van 2025 is een totaalbedrag van SRD 5,3 miljard afgelost, waarbij meer dan 50% van deze aflossingen betrekking had op binnenlandse verplichtingen circa SRD 3,38 miljard en de rest op buitenlandse verplichtingen circa SRD 1,88 miljard.

In april is de netto transacties negatief SRD 410,3 miljoen door een vermindering van de overheidsdeposito's bij de Centrale Bank, die in deze maand met SRD 1.134,2 miljoen afnamen. De overige deposito nemende instellingen droegen slechts in beperkte mate bij aan deze ontwikkeling.

In de maand mei was het netto-financiering SRD 2.348,4 miljoen. Deze daling was het gevolg van zowel binnenlandse als buitenlandse aflossingen, gecombineerd met een scherpe vermindering van de overheidsdeposito's bij de Centrale Bank, die in mei ruim SRD 2,7 miljard bedroeg.

In het eerste halfjaar van 2025 heeft de overheid in totaal ruim SRD 5,1 miljard aangetrokken voor zowel binnenlandse als buitenlandse trekkingen. Binnenlandse trekking bedroeg circa SRD 3,2 miljard en binnenlandse trekking was SRD 2,6 miljard.

Tabel 5: Financiering, eerste halfjaar 2025 (SRD miljoen)

	Jan/25	Feb/25	Mar/25	Apr/25	May/25	Jun/25	Totaal
Netto Financiële Transacties	-10.826	-173	-362	-410	-2.348	206	-13.914
Netto overheidstegoeden (+)	-1.918	-1.514	1.953	-1.218	-2.803	-100	-5.599
Buitenland	-	-	-	-	-	-	-
Binnenland	-1.918	-1.514	1.953	-1.218	-2.803	-100	-5.599
Overheidsdeposito's	-1.920	-1.591	1.952	-1.219	-2.799	-10	-5.586
Leningen	2	77	1	0	-4	-90	-13
							0
Netto overheidsverplichtingen (+)	8.909	-1.341	2.315	-808	-454	-305	8.315
Buitenland	-153	-19	2.474	-611	-274	-118	1.299
Leningen	-153	-19	2.474	-611	-274	-118	1.299
Trekkingen ¹	7	12	2.567	131	235	224	3.176
IMF	-	-	1.614	-	-	-	1.614
IFIs	7	-	953	131	235	224	1.551
Bilateral	-	-	-	-	-	-	-
Commercial	0	12	-	-	-	-	12
minus: Aflossingen ¹	160	31	93	742	509	342	1.877
Effecten (netto)	-	-	-	-	-	-	-
Binnenland	9.062	-1.322	-159	-198	-180	-188	7.016
Leningen (netto)	710	-1.286	-161	-182	-172	-176	-1.268
Trekkingen	1.001	0	431	511	-	-	1.943
Aflossingen	292	1.286	592	693	172	176	3.211
Effecten (netto)	8.335	-16	-15	-16	-16	-29	8.243
Trekkingen	8.413	-	-	-	-	2	8.415
Aflossingen	78	16	15	16	16	31	172
Debetstanden (netto)	17	-20	17	-	7	18	39
Centrale Bank	-	-	-	-	-	-	-
Overige depositonemende instellingen	17	-20	17	-	7	18	39

Bron: Centrale Bank van Suriname

*voorlopige cijfers